

(Detta nummer har från trycket utkommit den 5 Augusti 1895.)

---

(Rubrik och datum kungöres från predikstolen.)

L a g,  
om handelsbolag och enkla bolag;

*gifven Stockholms slott den 28 Juni 1895.*

---

**Vi OSCAR, med Guds nåde, Sveriges, Norges, Götes och Vendes Konung,**  
göre veterligt: att Vi, med Riksdagen, funnit godt i nåder stadga och förordna som följer:

1 kap.

Om handelsbolag.

I. Om handelsbolag i allmänhet.

*Hvad med handelsbolag förstås.*

1 §.

Sluta två eller flere bolag för att under gemensam firma idka handel eller annan näring, med hvars utöfvande följer skyldighet att föra handelsböcker, kallas det handelsbolag.

2 §.

Handelsbolag kan förvärfva rättigheter och ikläda sig skyldigheter samt inför domstol och annan myndighet söka, kära och svara.

Om firma gälle hvad särskildt är stadgadt.

*Om bolagsmännens inbördes rättigheter och skyldigheter under bolagets bestånd.*

3 §.

Bolagsmännens inbördes rättigheter och skyldigheter under bolagets bestånd bestämmas genom aftal.

I den mån ej annorlunda aftalats skola bestämmelserna i 4—15 §§ lända till efterrättelse.

4 §.

Bolagsman ege ej, utan öfrige bolagsmännens samtycke, sätta annan i sitt ställe.

5 §.

En hvar bland bolagsmännen vare berättigad att vidtaga åtgärd i förvaltningen af bolagets angelägenheter, der ej förbud deremot inlägges af annan bolagsman, som ej är från förvaltningen utesluten. Åtgärd, som är för bolagets ändamål främmande, må ej vidtagas utan samtliga bolagsmännens samtycke.

Är det aftaladt, att förvaltningen eller viss del deraf skall af samtliga bolagsmännen eller två eller flere bland dem i förening handhafvas, må åtgärd, som ej tål uppskof, vidtagas utan hinder deraf att bolagsman ej hin-  
ner tillkalla annan bolagsman att i afgörandet deltaga eller att bolagsman i följd af sjukdom eller af annan orsak är oförmögen att i förvaltningen deltaga.

6 §.

Har genom bolagsaftal åt bolagsman uppdragits att handhafva förvaltningen eller viss del deraf, må han ej från det uppdrag skiljas, utan skäl dertill är, såsom att han i bolagets angelägenheter visat trolöshet eller grof försummelse eller vårdslöshet, eller att han i följd af fortvarande sjukdom eller af annan orsak är oförmögen att deltaga i förvaltningen.

7 §.

Ändå att bolagsman ej deltagar i förvaltningen, ege han, när uppenbart hinder i bolagets verksamhet ej derigenom vållas, granska bolagets räkenskaper äfvensom i öfrigt taga kännedom om bolagets angelägenheter.

8 §.

För hvarje räkenskapsår skall bolagsman tillgodoföras ett belopp, motsvarande dels ränta efter fem för hundra om året å hans vid räkenskapsårets början behållna insats, dels ock arfvode för förvaltning af bolagets angelägenheter, der sådant betingats.

9 §.

Öfverskott eller brist, som förefinnes efter det bolagsmännen tillgodoförts hvad dem enligt 8 § tillkommer, anses såsom vinst eller förlust för räkenskapsåret.

10 §.

Vinst och förlust fördelas mellan bolagsmännen efter hufvudtalet.

Ar för fördelningen allenast af vinst eller allenast af förlust viss grund aftalad, gälle den vid fördelningen af så väl vinst som förlust.

11 §.

Sedan räkenskapsafslutning gjorts, vare bolagsman berättigad att utfå hvad honom enligt 8 och 10 §§ tillgodoförts; dock skall, der brist i hans insats uppkommit, hvad till dess fyllande åtgår innehållas.

12 §.

Hvad bolagsman eger att för räkenskapsår lyfta skall, der han ej inom utgången af följande året af den rätt sig begagnat, läggas till hans insats; dock må denna ej derigenom mot annan bolagsmans bestridande ökas utöfver aftaladt belopp.

## 13 §.

Bolagsman vare ej pliktig att på yrkande af öfrige bolagsmännen utöfver sin aftalade insats något tillskjuta.

## 14 §.

Har bolagsman för bolagets räkning vidkänts nödig eller nyttig utgift, ege han att för derigenom uppkommen fordran njuta ränta efter fem för hundra om året från den dag fordringen tillkom.

Försummar bolagsman att göra aftaladt tillskott eller att redovisa influtna medel, gälde ränta efter ty nu är sagdt från den dag tillskottet eller redovisningen bort ske.

## 15 §.

Bolagsman vare pliktig ersätta skada och förlust, som genom hans försummelse eller vårdslöshet uppkommit.

Talan härom skall hos domstol anhängiggöras inom ett år från det nästa räkenskapsafslutning blef för bolagsmännen tillgänglig, men, der före bolagets upplösning räkenskapsafslutning ej göres, inom samma tid från det bolagsskifte skedde. Försummas det, vare rätt till talan förlorad.

Klander af räkenskapsafslutning skall, vid enahanda påföljd, anställas inom ett år från det den blef för bolagsmännen tillgänglig.

*Om bolagets och bolagsmännens förhållande till tredje man.*

## 16 §.

En hvar af bolagsmännen ege, der ej annorlunda aftalats, företräda bolaget; dock må bolagsman, som i bolagets angelägenheter visat trolöshet, kunna på annan bolagsmans yrkande af domstol skiljas från rätten att företräda bolaget; beslut härom gånge i verkställighet utan hinder af förd klagan.

Ar mellan bolagsmännen öfverenskommet, att endast någon eller några af dem, eller endast några eller alla i förening ega företräda bolaget, och sluter någon, med vetskap derom, aftal med bolagsman, som icke är behörig att företräda bolaget, vare det aftal ej för bolaget bindande. Hvad nu är sagdt gälle ock, der någon sluter aftal med den han vet vara från rätten att företräda bolaget skild.

Annan inskränkning i bolagsmans befogenhet att företräda bolaget vare mot tredje man utan verkan.

### 17 §.

Stämning eller annat offentlig myndighets bud skall anses hafva kommit handelsbolag till handa, då någon bolagsman, som ej är från rätten att företräda bolaget utesluten, i laga ordning erhållit del deraf.

### 18 §.

Prokura må meddelas allenast af samtliga bolagsmännen i förening, men kan återkallas af en hvar bolagsman, som ej är från rätten att företräda bolaget utesluten.

I öfrigt gälle om prokura hvad särskildt är stadgadt.

### 19 §.

För handelsbolags förbindelser svare bolagsmännen, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld; dock ege, der bolagsmans egendom blifvit till konkurs afträdd, den, som hos bolaget har fordran, ej, så vidt bolagsmannens enskilde borgenärers rätt rör, ur afträdda tillgångarne njuta utdelning för större del af sin fordran, än som ej kan hos bolaget utfås.

### 20 §.

Upptages ny bolagsman, vare han ansvarig jemväl för bolagets dessförrinnan ingångna förbindelser. Afgår bolagsman, svare han ej för bolagets derefter uppkommande förbindelser, der den, med hvilken afhandlats, om afgången egde vetskap.

## 21 §.

Varder handelsbolag i konkurstillstånd försatt, må fordran hos bolaget, ändå att den eljest ej vore till betalning förfallen, genast hos bolagsmännen utsökas.

## 22 §.

Bolagsmans enskilde borgenär ege ej mot sin fordran hos bolagsman qvitta skuld till bolaget, ej heller annorledes för sin fordran söka godtgörelse ur något, som bolaget tillhör.

## 23 §.

Öfverlåter bolagsman utan öfrige bolagsmännens samtycke sin andel i bolaget å annan, eller varder den i mät tagen och försåld, hafve öfverlåtelser eller försäljningen ej mot bolaget annan verkan, än att bolagsmannens rättssinnehafvare eger utfå, under bolagets bestånd, hvad bolagsmannen, efter ty i 11 § sägs, egt lyfta och, vid bolagsskifte, den del af behållna tillgångar, som på bolagsmannen belöper; vare dock rättssinnehafvare, lika med bolagsmannen, berättigad att uppsäga bolaget eller eljest påfordra dess upplösning.

## 24 §.

Handelsbolag vare uti de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, der rörelsen drifves, eller, om rörelsen drifves å skilda orter, i den ort, der hufvudkontoret är beläget.

*Om bolagets upplösning och liquidation.*

## 25 §.

Är handelsbolag ej slutet på bestämd tid, ege bolagsman när som helst uppsäga bolaget till upplösning sex månader derefter. Har om uppsägningstiden annat mellan bolagsmännen aftalats, lände det till efterrättelse.

26 §.

Har handelsbolag slutits på bestämd tid, och varder det, efter utgången af den tid, utan uttryckligt aftal fortsatt, eller har bolag slutits på bolagsmans lifstid, vare lag som i 25 § sägs.

27 §.

Ehvad handelsbolag slutits på bestämd tid eller icke, ege bolagsman påfordra, att bolaget genast upplöses, om skäl dertill är, såsom:

att han sjelf eller annan bolagsman genom fortvarande sjukdom eller annat olycksfall blifvit satt ur stånd att fullgöra hvad honom såsom bolagsman åligger;

att annan bolagsman tredskats att göra aftaladt tillskott eller, utan öfrige bolagsmännens medgifvande, för enskild räkning förfogat öfver sin andel i bolaget;

att annan bolagsmans andel i bolaget blifvit i mät tagen och försåld;

att annan bolagsman i bolagets angelägenheter visat trolöshet eller grof försummelse eller vårdslöshet;

att annan bolagsman genom laga kraft egande dom förklarats förlustig medborgerligt förtroende eller blifvit stäld under framtiden för brott, som kan medföra sådan påföljd.

28 §.

Genom bolagsmans död varder, der ej annat aftalats, bolaget upplöst.

29 §.

Afträdes bolagsmans egendom till konkurs, skall bolaget anses upplöst den dag den offentliga stämningen utfärdades.

30 §.

Har det aftal träffats att bolaget, der det eljest, efter ty ofvan är sagdt, skolat upplösas, må, med uteslutande af bolagsman eller hans rättsinnehafvare, mellan öfrige bolagsmännen fortsättas, vare aftalet ej giltigt, med mindre öfverenskommelse träffats om grunden för afgangen bolagsmans eller

hans rättssinnehafvares utlösande. Ändå att sådan öfverenskommelse träffats, vare aftalet, der bolagsmans egendom afträdts till konkurs, ej för konkursboet bindande.

### 31 §.

Afträdes handelsbolags egendom till konkurs, skall bolaget anses upplöst den dag, då dess konkursansökning till rätten eller domaren ingafs, eller, i anledning af borgenärs ansökning om konkurs, offentlig stämning utfärdades.

### 32 §.

Vidtager bolagsman förvaltningsåtgärd efter det bolaget blifvit upplöst men innan han erhållit kännedom derom, vare bolagsmännen emellan så gilt, som om bolaget fortfarande egt bestånd.

### 33 §.

Då handelsbolag blifvit upplöst annorledes än genom konkurs, skall liquidation verkställas.

I liquidationen ege, der ej annat aftalats, samtliga bolagsmännen att, sjelfve eller genom ombud, deltaga. Äro flere delegare i boet efter affiden bolagsman, ege å deras vägnar allenast en af dem eller ett gemensamt ombud deltaga i liquidationen.

### 34 §.

Jemte hvad i 33 § 2 mom. sägs, skall vid liquidationen, der ej annat öfverenskommit, rörande bolagsmännens inbördes rättigheter och skyldigheter, hvarom i 5, 7, 8, 10, 14 och 15 §§ förmäles, i tillämpliga delar lända till efterrättelse hvad i nämnda §§ finnes stadgadt eller särskildt varit af taladt.

### 35 §.

Sedan handelsbolag blifvit upplöst, skola dess tillhörigheter, så snart utan uppenbar skada ske kan, i penningar förvandlas.

Bolagsgods må ej, mot någon bolagsmans bestridande, afyttras annorledes än genom försäljning å offentlig auktion.

## 36 §.

Ej må tillgångarne mellan bolagsmännen skiftas, innan all veterlig gäld blifvit betald. Ur behållna tillgångarne ege bolagsmännen återfå en hvar sin insats. Räcker behållningen ej dertill, varde bristen räknad såsom förlust; uppstår öfverskott, utgör det slutlig vinst.

## 37 §.

Åtnöjes bolagsman ej med bolagsskifte eller med åtgärd, som under liquidationen vidtagits, skall han sin talan hos domstol anhängiggöra inom ett år från det skiftet skedde. Försummas det, vare rätt till talan förlofad.

II. Sarskilda bestämmelser om handelsbolag med begränsad ansvarighet for en eller flere af bolagsmannen (kommanditbolag).

## 38 §.

Bolagsman må kunna förbehålla sig att för bolagets förbindelser ej ansvara med mera än han i bolaget insatt eller åtagit sig att insätta. Ej må sådant förbehåll af samtliga bolagsmännen göras.

Bolagsman, som gjort förbehåll, hvarom nu är sagdt, kallas kommanditdelegare och bolaget kommanditbolag. Sådant bolags firma skall innehålla ordet »kommanditbolag».

## 39 §.

Der ej annat aftalats, ege kommanditdelegare ej deltaga i förvaltningen af bolagets angelägenheter.

## 40 §.

Är ej genom aftal bestämdt, efter hvilken grund kommanditdelegare skall deltaga i vinst och förlust, och kunna bolagsmännen ej derom åsämjas, skilje rätten dem emellan.

## 41 §.

Kommanditdelegare vare utesluten från befogenheten att företräda bolaget.

Sluter någon aftal med den han vet vara kommanditdelegare, vare det aftal ej för bolaget bindande, utan så är att kommanditdelegaren haft fullmakt.

## 42 §.

Har kommanditdelegare ej till fullo inbetalt sin utfästa insats, eller har han återtagit något af insatsen eller, innan uppkommen brist i insatsen blifvit fyld, lyftat hvad honom enligt 8 och 10 §§ tillgodoförts, vare han med det belopp, som till följd deraf i utfästa insatsen brister, ansvarig för bolagets förbindelser i den ordning, som i 19 § föreskrifves.

## 43 §.

För förbindelse, vid hvars tillkomst den, med hvilken afhandlades, ej egde vetskap om förbehåll, som i 38 § sägs, svare kommanditdelegaren lika med annan bolagsman.

Har med kommanditdelegares begifvande användts firma, hvilken ej innehåller ordet »kommanditbolag», vare lag samma i afseende å hvad under den firma för bolaget slutits.

## 44 §.

Varder det belopp, hvarmed kommanditdelegare, efter ty i 38 § sägs, står i ansvarighet för bolagets förbindelser, efter öfverenskommelse mellan bolagsmännen nedsatt, vare det utan verkan i afseende å förbindelse, vid hvars tillkomst den, med hvilken afhandlats, om förhållandet saknade kännedom.

## 2 kap.

### Om enkla bolag.

*Hvad med enkelt bolag forstås.*

#### 45 §.

Sluta två eller flere bolag för visst företag eller för fortsatt verksamhet, och är bolaget ej sådant, hvarom i 1 kap. af denna lag är särskildt stadgadt, kallas det enkelt bolag.

Enkelt bolag må kunna, efter ansökning af bolagsmännen, i handelsregistret införas; och varde det bolag sedan såsom handelsbolag ansedt.

#### 46 §.

Enkelt bolag kan ej förvärfva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter, ej heller inför domstol eller annan myndighet söka, kära eller svara.

*Om bolagsmannens inbordes rättigheter och skyldigheter under bolagets bestånd.*

#### 47 §.

Bolagsmännens inbordes rättigheter och skyldigheter under bolagets bestånd bestämmas genom aftal.

I den mån ej annorlunda aftalats, skola dels de i 4, 6, 7, 10, 11, 13, 14 och 15 §§ om handelsbolag gifna stadganden ega motsvarande tillämpning, dels ock bestämmelserna här nedan i 48 § lända till efterrättelse.

#### 48 §.

För vidtagande af åtgärd i förvaltningen af bolagets angelägenheter erfordras samtliga bolagsmännens samtycke; dock skall hvad i 5 § är för handelsbolag stadgadt rörande åtgärd, som ej tål uppskof, ega motsvarande tillämpning.

Är mellan bolagsmännen aftaladt, att förvaltningsåtgärd må vidtagas utan att samtliga bolagsmännen förenat sig derom, må den ändock ej vid-

tagas, om förbud deremot inlägges af bolagsman, som ej är från förvaltningen utesluten.

*Om bolagsmännens förhållande till tredje man.*

49 §.

Genom aftal, som slutes å bolagsmännens vägnar eller under benämning, hvarmed bolagsmännen samfäldt betecknas, blifver bolagsman i förhållande till den, med hvilken aftalats, ej berättigad eller förpligtad, med mindre han deltagit i aftalet.

Hafve flere bolagsmän deltagit i aftalet, blifva de i förhållande till den, med hvilken aftalats, berättigade och förpligtade hvar till lika del efter hufvudtalet, der ej annat vid aftalet öfverenskommits.

50 §.

Användes vid aftals ingående benämning, som i 49 § sägs, må ej den benämning innehålla personnamn eller ordet »handelsbolag», vid äfventyr att bolagsmän, med hvilkas begifvande sådant skett, svara för uppkommande förbindelser, en för alla och alla för en.

Innehöll benämningen något af orden »aktiebolag» eller »förening», svara de, som deltagit i aftalet, efter ty nu är sagdt.

51 §.

Drifves handel eller annan näring, med hvars utöfvande följer skyldighet att föra handelsböcker, vare om ansvarigheten för derigenom uppkommande förbindelser lag, som i 50 § 1 mom. sägs.

*Om bolagets upplösning och liquidation.*

52 §.

I fråga om upplösning af enkelt bolag, så ock om dess liquidation skall hvad i 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32 och 33 §§ finnes för handelsbolag stadgadt ega motsvarande tillämpning.

I öfrigt skall vid liquidationen, der ej annat öfverenskommits, rörande bolagsmännens inbördes rättigheter och skyldigheter, hvarom i 7, 10, 14, 15 och 48 §§ förmåles, i tillämpliga delar lända till efterrättelse hvad i nämnda §§ finnes stadgadt eller särskildt varit aftaladt.

### 53 §.

Om sättet för liquidationens verkställande, så ock om klander af bolagsskifte eller af åtgärd, som under liquidationen vidtagits, vare lag som i 35, 36 och 37 §§ finnes i fråga om handelsbolag föreskrifvet; dock gälle, der någon bolagsman är eller varder i konkurstillstånd försatt, med afseende å hans andel i gemensam egendom hvad i konkurslagen stadgas.

### 54 §.

Om registrering gälle hvad särskildt är stadgadt.

### 55 §.

Hvad i denna lag är föreskrifvet skall ej ega tillämpning å aktiebolag eller rederier eller enskilda banker med rätt att utgifva egna bank-sedlar.

Ej heller göres genom denna lag ändring i hvad om bolag för verksamhet af visst slag eljest är i lag eller författning särskildt stadgadt.

### 56 §.

Genom denna lag upphäfvas:

15 kap. handelsbalken samt

lagen angående tillägg till 15 kap. handelsbalken den 13 Juli 1887.

### 57 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 Januari 1897 och ega tillämpning jemväl å då bestående bolag; dock skola rättigheter och skyldigheter, som dessförinnan uppkommit, bedömas efter äldre lag.

Det alla, som vederbör, hafva sig hörsamligen att efterrätta. Till ytter-  
mera visso hafve Vi detta med egen hand underskrifvit och med Vårt Kongl.  
sigill bekräfta låtit. Stockholms slott den 28 Juni 1895.

OSCAR.

(L. S.)

AUG. ÖSTERGREN.

---

(Justitiedepartementet.)